

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

РІЧНИЙ ЗВІТ: РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2018 РОЦІ

Передмова

Шановні отримувачі допомоги, партнери та колеги!

Кожний рік має свої миттєвості, які надовго залишаються у пам'яті. Не став винятком і 2018-й, який USAID відзначило низкою подій, що накладатимуть свій відбиток як на загальноосвітні процеси розвитку, так і на нашу діяльність в Україні.

У вересні 2018 року керівник Агентства – Адміністратор Марк Грін представив нове бачення інструментів глобального розвитку з наголосом на підтримку країн-партнерів у їхньому просуванні до самостійності, та на розбудову їхнього потенціалу до того, щоб бути лідерами у просуванні маршрутом розвитку. Ця модель, яку ми назвали «Шлях до самостійності», сприятиме зростанню спроможності країн планувати, фінансувати та впроваджувати рішення своїх власних проблем у сфері розвитку.

Після кількох років співпраці з Урядом України, спрямованої на забезпечення тіснішої координації у сфері розвитку, Місія USAID в Україні виявилася здатною безперешкодно інтегрувати цей новий підхід до діючих механізмів партнерства з українською стороною.

Місія виробила остаточний варіант нової п'ятирічної Стратегії співпраці у сфері розвитку, яка включає методику «Шлях до самостійності» та на початку 2019 року була затверджена штаб-квартирою USAID у Вашингтоні. У центрі уваги цієї динамічної нової стратегії стоїть мета сприяти побудові незалежної демократичної України з високим рівнем добробуту та здоровими громадянами, згуртованої довкола базових європейських цінностей.

У 2018 році Місія USAID в Україні продовжувала надавати підтримку антикорупційній діяльності влади та досягла на цьому шляху кількох важливих успіхів. Серед них у першу чергу слід згадати допомогу Міністерству охорони здоров'я (МОЗ) України у реалізації системних реформ, які забезпечили створення у структурі МОЗ трьох нових установ та запровадження нової моделі фінансування медичних послуг – «гроші слідують за пацієнтом».

Місія також розпочала впровадження в Україні нового проекту «Енергетична безпека». Ця програма, розрахована на п'ять років, має вартість 85 млн. дол. США та повинна сприяти зміцненню енергобезпеки країни шляхом: 1) надання допомоги основним органам влади та регуляторів енергетичного сектору у виконанні вимог ЄС; 2) підтримки процесу анбандлінгу – відокремлення функцій транспортування й розподілу від виробництва та постачання як природного газу, так і електроенергії; 3) формування конкурентних ринків у електроенергетиці, постачанні природного газу та тепла; 4) розширеного використання відновлюваних джерел енергії.

Поряд із цим, в рамках успішно здійснюваних Місією USAID в Україні програм допомоги з питань децентралізації, до 50 об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які вже отримували цю допомогу, протягом року додалося ще 25 ОТГ; як і раніше, ці програми сприяли зростанню самостійності та потенціалу місцевих активістів паралельно з підвищенням ефективності місцевого самоврядування.

Ближче до завершення 2018 року, USAID оголосило про початок двох нових програм, у центрі уваги яких буде допомога Донецькій і Луганській областям – тим двом регіонам, які найбільше потерпають від збройного конфлікту з Росією, що триває і донині. Ці проекти працюватимуть наступні п'ять років та мають загальну вартість близько 120 млн. дол. США; їхня мета полягає у вдосконаленні механізмів демократичного врядування та заохоченні зростання економіки на Донеччині та Луганщині, а також у прилеглих областях.

З повагою

Директор Місії USAID в Україні

Сюзан К. Фрітц

USAID В УКРАЇНІ

Україна обіймає критично важливе місце у заходах Уряду США з надання допомоги пострадянським країнам у створенні інститутів демократії та вільної ринкової економіки, інтегрованої до загальносвітової системи. Аби досягти цієї мети – сприяти розбудові демократичної України з високим рівнем безпеки та добробуту, здатної покладатися передусім на власні сили та забезпечувати власні потреби у сфері розвитку – USAID здійснює співпрацю з українськими партнерами у створенні прозорих і підзвітних систем врядування за дієвої участі громадян, забезпеченні стійкого розвитку економіки на широкій суспільній базі та кращого доступу українців до послуг з охорони здоров'я. Поряд із цим, до першочергових завдань діяльності Агентства в Україні належать боротьба з торгівлею людьми та надання гуманітарної підтримки тим громадянам, які перебувають у зонах конфлікту. В рамках багатосторонньої програми, що здійснюється за участі низки міжнародних донорів, ми також забезпечуємо підтримку Чорнобильському фонду «Укриття». Цей звіт містить огляд програм і проектів USAID та результатів їхньої роботи за напрямками діяльності.

Для України, існування ринково орієнтованої економіки з залученням максимально широкої низки суспільних груп є критично важливою умовою реалізації її прагнення стати демократичною, заможною та самостійною країною. USAID підтримує розвиток України, сприяючи сталому економічному зростанню на широкій суспільній базі, яке приносить позитивні результати для всіх громадян. Аби допомогти Україні втілити ці прагнення та отримати доступ до нових джерел надходжень, що забезпечать їй фінансову підтримку на «Шляху до самостійності», у співпраці з органами влади та приватним бізнесом USAID сприяє забезпеченню надійного постачання енергії, яка є доступною для споживачів, зміцненню фінансового сектору, здійсненню стратегічних інвестицій у сільське господарство за дотримання стандартів ЄС, розвитку підприємництва та конкурентного середовища в українській економіці. Наші програми підтримують формування регуляторних умов, які стимулюють створення нових підприємств та забезпечують рівноправні механізми торгівлі; вони також сприяють справедливій конкуренції, заохочують інвестиції як у людський, так і у фізичний капітал, надають підтримку антикорупційним заходам та розвитку українського експорту.

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Збір врожаю на с/г підприємстві «Сади Донбасу» (село Полтавка, Донецька обл.) (Фото: Владислав Содель)

Сільське господарство

USAID сприяє зростанню сільського господарства України за широкої участі громадян шляхом заохочення приватних інвестицій та технологічних інновацій, а також допомоги у розробці нормативно-правової бази, яка забезпечує вищий рівень конкуренції. У 2018 році в центрі уваги програм Агентства перебувало створення умов для підвищення продуктивності роботи малих і середніх с/г виробників; користь від цієї допомоги отримали 14 млн. українських селян, яким сьогодні бракує можливостей для працевлаштування, які живуть на межі чи поза межею бідності та не мають доступу до матеріальної та соціальної інфраструктури.

40 000

малих с/г виробників долучилися до ланцюжків доданої вартості у виробництві фруктів, овочів і молочної продукції, що забезпечує їм кращі можливості для отримання доходів.

3 000

сімейних молочних господарств Луганської області отримали доступ до кращих технологій очищення молока, які дозволяють виробляти продукцію з вищою споживчою вартістю.

4 000

сімейних господарств Рівненської, Хмельницької та Черкаської областей за підтримки USAID долучилися до діяльності кооперативів з виробництва яловичини, що дозволило їм отримувати вищий рівень доходів.

3,5
МЛН. ДОЛ.

склала загальна сума кредитів, виданих українськими кредитними спілками малим і середнім підприємствам за підтримки USAID.

Фінансовий сектор

Доступ підприємців і малого бізнесу до фінансових ресурсів є критично важливим елементом, що уможлиблює стале зростання економіки. У співпраці з Національним банком України (НБУ), USAID сприяє втіленню реформ у банківській діяльності, гарантуванні депозитів і пенсійній системі, користь від яких отримують всі українці. На підтримку реформаторських кроків, що їх нині здійснює Україна, Агентство надавало допомогу у розширенні доступу малих і середніх підприємств (МСП) до фінансових ресурсів звідки послугам банків та небанківських фінансових установ, сприяло заходам НБУ з підвищення довіри до фінансового сектору, забезпечило впровадження семи новітніх інвестиційних інструментів, які сприяють розвитку дієвих товарних ринків аграрної продукції та енергоресурсів. USAID також сприяло вдосконаленню пенсійної системи шляхом участі у розробці законодавства, що забезпечує її збалансовану діяльність, надання Пенсійному фонду України сучасного сервера з метою підвищення якості пенсійних послуг і рівня безпеки інформації та для централізації пенсійних даних. Ще одним напрямом діяльності стала розробка переліку надавачів цифрових послуг у сфері фінансів, що сприятиме ширшому доступу до фінансових ресурсів.

332 648
дол.США

склала загальна вартість соціальних кредитів за пільговими ставками, отриманих українськими підприємствами за підтримки USAID.

9 449

представників вразливих груп населення пройшли навчання з питань фінансової грамотності.

9 млн.

українців отримали вищий розмір пенсій.

555 млн.
дол.США

склала вартість орендних і лізингових угод, укладених МСП до кінця 3-го кварталу 2018 року.

Підвищення конкурентоздатності економіки

Програми USAID в Україні сприяють прискоренню економічного зростання, вивільненню можливостей для бізнесу та заохоченню конкуренції. У 2018 році наші програми з розвитку підприємництва, які працюють у Східній Україні, допомогли потерпілим від конфлікту (у т.ч. внутрішнім переселенцям та людям з інвалідністю) отримати навички ведення бізнесу та розпочати власну справу. В рамках програм фонду «Вестерн Ен-Ай-Ес Ентерпрайз» (WNISEF), USAID забезпечило чотирьом новоствореним підприємствам ІТ-сектору України доступ до ресурсів на загальну суму 1,3 млн. дол. США на основі кредитування та участі в акціонерному капіталі. Агентство також надало змогу 90 молодим українським підприємцям долучитися до навчальних програм з питань бізнесу, та забезпечило участь 80 українських підприємств у цілій низці торгівельних виставок, що розширило їхні можливості доступу до ринків. USAID також співпрацювало з Антимонопольним комітетом України, підтримуючи розвиток його потенціалу до розробки й впровадження заходів державної політики, що сприяють конкуренції. Нині Агентство надає підтримку Офісу з просування експорту та Офісу із залучення та підтримки інвестицій (UkraineInvest) у процесі їхнього перетворення зі структур, що діють завдяки підтримці міжнародних донорів, на стабільно працюючі державні установи, діяльність яких фінансується з бюджету України.

1,3 млн.
дол. США

- таким був загальний обсяг кредитів та інвестицій у діяльність чотирьох нових підприємств, які працюють у сферах наукових розробок, інновацій та інформаційних технологій.

167

нових робочих місць створено для внутрішніх переселенців, людей з інвалідністю та представників інших суспільних груп, потерпілих від конфлікту.

87

підприємств, які працюють у областях, потерпілих від конфлікту, отримали допомогу USAID.

533

підприємці за підтримки USAID пройшли навчання, завдяки якому поліпшили свої навички ведення бізнесу.

USAID надає допомогу Україні у зміцненні її енергетичної безпеки, сприяючи поступу реформ у сферах постачання природного газу, електроенергетики та централізованого тепlopостачання. З цією метою Агентство підтримує заходи з розвитку конкурентних ринків у енергетиці, диверсифікації енергопостачання (у т.ч. за рахунок освоєння та сталого використання відновлюваних джерел енергії), виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також підвищення прозорості та скорочення корупції в енергетичному секторі. У 2018 році USAID у співпраці з міською владою Києва взяло участь у створенні нового комунального підприємства централізованого тепlopостачання – КП «Київтеплоенерго», що дало змогу забезпечити доступ до електроенергії, гарячої води та тепла для 2,9 млн. мешканців міста. Ще одним напрямом діяльності Агентства була допомога м. Київ, Запоріжжя та Біла Церква у плануванні розвитку мереж централізованого тепlopостачання. Ця підтримка дозволила органам влади трьох міст залучити інвестиції, вкрай необхідні для того, щоб забезпечити надійну та сталу роботу підприємств комунального сектору.

**100 млн.
дол. США**

становить вартість заходів на основі Меморандуму про взаєморозуміння, укладеного міською владою Києва з міжнародними фінансовими організаціями за підтримки USAID, який уможливив майбутні інвестиції у сферу енергетичної безпеки.

Вперше

розроблено Індекс прозорості енергетики; за сприяння USAID, також було підготовано проект першого в Україні закону «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях», який був ухвалений парламентом.

У 2018 році USAID і надалі співпрацювало з органами влади та громадянським суспільством України, аби підтримати реалізацію їхньої налаштованості до втілення широкої низки реформ, включаючи реформу децентралізації, формування більш незалежної судової влади, яка забезпечує дотримання норм верховенства права, створення прозорої та підзвітної виборчої системи та втілення кроків, що мають приборкати корупцію у владі. Програми USAID сприяли подальшому розвитку більш демократичної та прозорої України з досконалішими системами врядування, у якій забезпечується повага до прав людини, а громадяни є цілком залученими до процесів прийняття державних рішень. До напрямів допомоги з боку Агентства у 2018 році належали підвищення прозорості й підзвітності законодавчого процесу та підтримка децентралізації державних ресурсів з метою об'єднання та забезпечення самостійності місцевих громад. Програми USAID сприяли проведенню справедливих місцевих виборів у нових об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), а також більш представницькій діяльності політичних партій із залученням до неї ширших верств населення. Вони зробили свій внесок до потужнішої діяльності громадянського суспільства з обстоювання інтересів громадян та до зміцнення незалежного медіа-сектору. Діяльність Агентства сприяла захисту прав людини та забезпеченню допомоги потерпілим від торгівлі людьми.

ДЕМОКРАТІЯ ТА ВРЯДУВАННЯ

Завдяки децентралізації, яка забезпечила більший обсяг бюджетних ресурсів, створена на Тернопільщині Байковецька ОТГ здійснила ремонт будинку культури у с. Лозова (Фото: Владислав Содель)

Протидія корупції/Розвиток електронного врядування

USAID допомагає Україні у боротьбі зі вкоріненою корупцією, підтримуючи широку низку заходів у сфері реформ. До них належать зміцнення незалежності судової влади, вдосконалення механізмів фінансово-економічної звітності та розкриття інформації, допомога у проведенні оцінок корупційних ризиків та розробки планів дій на рівні міністерств і регіональних органів влади, а також співпраця з молоддю та громадянським суспільством, що має сприяти кращій підзвітності влади. Агентство також надавало подальшу допомогу в автоматизації багатьох стандартних процедур роботи органів влади, що має скоротити можливості для корупції. У 2018 р. ці заходи включали допомогу у запровадженні механізмів електронного врядування та розвитку систем відкритих даних на національному та місцевому рівні. USAID забезпечило підтримку Уряду України у подальшому вдосконаленні системи електронних закупівель ProZorro, завдяки якій починаючи з 2016 р. країна, за оцінками, заощадила вже понад 2,5 млрд. дол. бюджетних коштів (в еквіваленті). Підтримка з боку Агентства сприяла кращій доступності державної інформації для громадян шляхом відкриття джерел даних на національному та місцевому рівні. USAID також просувало використання цифрових фінансових інструментів органами влади, бізнесом та споживачами фінансових послуг, підтримуючи проект «Безготівкова економіка». Цей проект, впроваджуваний Національним банком України, має підвищити прозорість фінансових операцій, що знизить можливості для корупції та незаконної торгівлі; у свою чергу, це сприятиме зростанню податкових надходжень та забезпеченню капітальних ресурсів для кредитування та сталого економічного розвитку.

249

державних посадовців пройшли навчання з питань протидії корупції.

2,5 млрд.
дол. США

таким був обсяг бюджетних коштів, заощаджений завдяки електронній системі державних закупівель ProZorro.

Судова реформа

У 2018 році USAID як і раніше сприяло втіленню заходів, спрямованих на побудову в Україні незалежної, підзвітної, прозорої та ефективної системи судочинства, яка забезпечує дотримання норм верховенства права та має належні повноваження та інструменти, аби протидіяти корупції. Агентство сприяло розробці та ухваленню Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», а також заходам із навчання суддів з питань підтвердження фінансових активів декларантів та осіб, які мають з ними сімейні зв'язки – що сприятиме вищому рівню прозорості. Аби дізнатися думку громадян про хід судової реформи та якість роботи судів, організації громадянського суспільства (ОГС) України провели понад 260 круглих столів, громадських форумів, конференцій та інших заходів, участь у яких взяли понад 11 тис. осіб. Ще одним напрямом допомоги з боку USAID була підтримка заходів з громадського контролю за процесом судової реформи на основі співпраці з Громадською радою доброчесності, яка спільно з Вищою кваліфікаційною комісією суддів працювала над відбором кандидатів на посади суддів, а разом із Вищою радою правосуддя – над забезпеченням суддівської дисципліни. Одним із ключових елементів допомоги залишалися програми у сфері юридичної освіти – у 2018 році було запроваджено єдиний загальнонаціональний іспит для вступу на магістерські програми з правознавства та міжнародного права. Протягом року, на базі 114 юридичних вишів і факультетів участь у цих іспитах взяли понад 15 800 вступників.

11 000

громадян надали свої відгуки та пропозиції стосовно судової реформи.

136

судів вдосконалили системи управління розглядом справ.

964

судді та працівники апарату судів пройшли навчання за підтримки USAID.

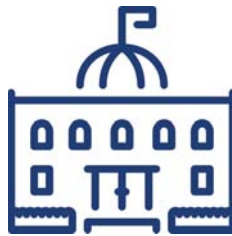
Прозорість і підзвітність законодавчої влади

У 2018 році USAID як і раніше надавало підтримку Україні у підвищенні ефективності та незалежності законодавчої влади, а також у ширшому залученні громадян до процесів розробки державної політики. Зокрема, ця допомога була спрямована на забезпечення кращого спілкування з виборцями на основі стратегії українського парламенту у сфері комунікацій та зв'язків з громадськістю, а також на впровадження зручних для громадян інструментів спілкування з органами влади – таких, як портал електронних петицій, електронна дискусійна платформа для обговорення питань за участю громадян і парламентарів, створення електронних систем забезпечення діяльності та трансляції засідань парламентських комітетів і пленарних засідань Верховної Ради України. Ще одним напрямом допомоги з боку USAID була підтримка організацій громадянського суспільства у здійсненні заходів з адвокації (обстоювання інтересів громадян) та громадського нагляду за діяльністю і рішеннями парламенту. У співпраці з Секретаріатом та Управлінням комп'ютеризованих систем ВР України, програма USAID «ПАДА: відповідальність, підзвітність, демократичне парламентське представництво» підготувала та розпочала впровадження Стратегії розвитку українського парламенту на 2018-2020 рр., яка забезпечує сталу та захищену діяльність ІТ-інфраструктури Верховної Ради на основі проведених досліджень, інвентаризації наявних ресурсів та вкладення коштів у вдосконалення відповідних систем кібербезпеки.

85

конференцій та інших заходів відбулися за підтримки USAID у 2018 р. для забезпечення взаємодії народних депутатів із громадськістю.

2 807

заходів із забезпечення контролю за діяльністю виконавчої гілки влади було здійснено органами законодавчої влади різних рівнів, що отримували допомогу USAID.

321 629

громадян використовують електронні інструменти, аби забезпечити собі доступ до процесу розробки державних рішень.

Виборчі процеси та розвиток діяльності політичних партій

У 2018 році USAID і надалі сприяло розвитку в Україні політичних процесів, результатом яких має стати більш представницька, прозора та підзвітна система врядування. Агентство забезпечило допомогу Центральній виборчій комісії та її навчальному центру (Центру управління навчанням учасників виборчих процесів) у зміцненні механізмів організації виборів на місцевому рівні завчасно до проведення виборів у новостворених ОТГ. Спільно з навчальним центром ЦВК, Агентство ініціювало програму розвитку потенціалу працівників виборчих комісій у цих громадах (аби зміцнити механізми ведення реєстрів виборців), та забезпечило проведення 79 навчальних заходів по всій території України. Напередодні президентських і парламентських виборів, які мають відбутися у 2019 році, ще одним напрямом допомоги з боку USAID стало зміцнення кібернетичної безпеки шляхом розбудови спроможності ЦВК протидіяти кіберзагрозам виборчій системі України. Агентство сприяло заходам громадських активістів на місцях у зв'язку з виборами, проведенню опитувань громадської думки та аналітичних заходів з метою розробки виборчих платформ на основі тих питань, які є справді важливими для суспільства, діяльності спостерігачів, а також розвитку потенціалу жінок як лідерів політичних партій. За підтримки USAID, навчання з питань залучення громадян до політичних процесів пройшли понад 3600 активістів і членів політичних партій (у т.ч. більше 100 виборних посадовців), а ще 200 активістів отримали досконаліші навички політичної діяльності та лідерства. Ця допомога сприяла вдосконаленню виборчого законодавства та механізмів проведення виборів, підвищенню явки виборців, вищому рівню відповідальності політичних партій і виборних посадовців перед громадянами, а також зростанню суспільної довіри до результатів виборів.

11

- такою була кількість ініціатив з розширення участі жінок у політичних процесах.

7 389

членів виборчих комісій різних рівнів пройшли навчання за підтримки USAID.

101

спостерігач пройшов навчання та взяв участь у спостереженні за проведенням перших виборів у 252 ОТГ України.

Забезпечення можливостей для навчання та розвитку потенціалу

USAID сприяє формуванню нового покоління лідерів України, які матимуть західну освіту; на конкурсній основі вони отримують змогу переймати досвід американських і європейських спеціалістів. В рамках проекту «Навчальні програми професійного зростання», Агентство забезпечило 80 українцям змогу пройти стажування у США та країнах Європи з конкретних питань їх професійної діяльності. Підтримувана USAID програма фонду «Вестерн Ен-Ай-Ес Ентерпрайз» (WNISEF) надала 6 українським студентам стипендії для післядипломного навчання у провідних університетах США з питань бізнесу, публічної політики та юриспруденції. Продовжила свою діяльність Українська академія лідерства, яка надає українським підліткам – передусім випускникам середніх шкіл – можливість протягом року перед вступом до вишів розвинути у собі навички національного лідерства. WNISEF також забезпечив навчання 72 педагогів, які представляли 24 опорні школи по всій території країни, розпочав 6 інноваційних програм у сфері освіти та прискорене впровадження навчальної програми у сфері інформаційних технологій і комп'ютерного кодування для українських дівчат.

6

українських студентів отримали стипендії для проходження післядипломної освіти у США.

431

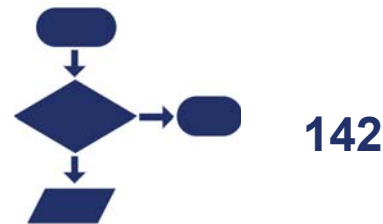
молодих українців взяли участь у навчальних програмах Української академії лідерства.

Розвиток громадянського суспільства

USAID як і раніше підтримувало розвиток організаційного потенціалу громадянського суспільства України, аби зміцнити його здатність обстоювати права громадян, контролювати дії влади, представляти інтереси українців та, використовуючи цей інструментарій контролю і представництва, сприяти просуванню реформ. Завдяки цій підтримці 87 ОГС підвищили свій потенціал у сфері створення коаліцій, захисту інтересів громадян і контролю за діяльністю влади; поряд із цим, 162 ОГС розвинули свій організаційний потенціал, що забезпечило Україні найвищий показник (3,2) у Індексі сталості розвитку громадянського суспільства серед країн регіону. Загалом, 142 ОГС здійснювали правозахисні заходи, брали участь у визначенні порядку денного суспільно-політичного життя, сприяли зміні підходів до державної політики, а також були задіяні в інших процесах, які впливають на життя українців. Окрім того, представники 249 ОГС пройшли навчання з питань антикорупційної діяльності; USAID також надавало громадським об'єднанням підтримку у вдосконаленні методів збору інформації для бази даних, що вже налічує 30 тис. осіб, які потерпіли від корупції. Ще одним напрямом діяльності USAID була допомога у забезпеченні сприятливого нормативно-правового середовища для діяльності ОГС; завдяки цій допомозі, сьогодні громадянам стало легше створювати такі громадські об'єднання, а самим ОГС – здійснювати дії з метою захисту громадських інтересів.

Громадян, які беруть участь у діяльності ОГС, пройшли навчання з питань протидії корупції.

ОГС були задіяні у правозахисній діяльності.

Розвиток незалежних ЗМІ

У 2018 році USAID надалі сприяло зміцненню свободи преси, розвитку медіа-сектору та ширшому доступу українців до об'єктивної інформації шляхом підтримки ОГС, які працюють у цьому секторі, а також десятків друкованих, ефірних і електронних ЗМІ – у вигляді навчання, консультацій, технічної допомоги та надання грантів. Медійні ОГС обстоювали потребу в ухваленні низки ключових законів у цій сфері та підтримали створення незалежного національного суспільного мовника – зокрема шляхом розробки стратегій та втілення заходів з розвитку організаційного потенціалу. Інституційна підтримка суспільного мовника сприяла виробництву якісного медіа-контенту, що користується попитом на ринку, зробила свій внесок до процесу роздержавлення друкованих медіа та до вищого рівня прозорості майнової структури медіа-сектору. Окрім того, допомога українським медіа з боку USAID сприяла створенню контенту, який інформує українців про реформи, здійснювані у сферах освіти, медицини, пенсійного забезпечення та децентралізації. Антикорупційні заходи з наголосом на сприяння журналістських розслідуванням надали підстави для відкриття понад 70 судових справ за підозрою у корупції. Однією з головних сфер уваги у 2018 році залишалася протидія зловмисному інформаційному впливу Кремля за рахунок заходів з підвищення медіа-грамотності (у т.ч. навичок медіа-моніторингу), аудиторія яких включала журналістів, лідерів і мешканців місцевих громад.

27

громадських організацій медіа-сектору працюють в Україні, надаючи допомогу незалежним медіа та журналістам.

452

статей і сюжетів, підготовано журналістами-розслідувачами.

3 079

учбових днів склала загальна тривалість навчальних програм для журналістів.

Місцеве самоврядування

У рамках узгодженого пакету заходів міжнародної донорської допомоги Урядові України при здійсненні реформи децентралізації, USAID продовжувало надавати підтримку органам місцевого самоврядування, спрямовану на поліпшення ефективності їхньої роботи, реагування на потреби громадян та забезпечення їм реальних послуг і допомоги. Зокрема, Агентство сприяло парламенту, профільним міністерствам і місцевим органам влади у вдосконаленні нормативно-правової бази процесу децентралізації згідно з принципами Європейської хартії місцевого самоврядування, надавши допомогу у розробці 64 законопроектів і 60 стратегічних документів з цих питань, а також у створенні 292 об'єднаних територіальних громад. У переліку реальних результатів децентралізації вже можна згадати зростання місцевих бюджетів і зміцнення контролю місцевої влади за їх виконанням, що дозволило поліпшити стан освіти, охорони здоров'я, надання адміністративних і господарських послуг, забезпечити ремонт інфраструктури, ліцензування підприємницької діяльності та інші повсякденні дії влади, які стали ближчими до громадян. Програми USAID допомогли місцевому самоврядуванню отримати власний голос у прийнятті конституційних і законодавчих рішень. Агентство також надало підтримку 1829 ОТГ. Одним із першочергових напрямів допомоги у сфері фінансової децентралізації, впроваджуваної USAID у 2018 році, як і раніше залишалося збільшення фінансової автономії місцевого самоврядування та більш досконале управління ресурсами на місцевому рівні. Ця допомога сприяла зростанню місцевих бюджетів на сукупну суму, рівну 8,7 млрд. дол. США, або на 7,1%. Загалом, співпраця з територіальними громадами сприяла виробленню моделей ефективного та дієвого місцевого самоврядування, які можуть бути відтворені та розповсюджені у масштабах всієї країни.

1 829

об'єднаних територіальних громад отримали технічну допомогу USAID.

14

інструментів впроваджено для забезпечення зовнішнього контролю за використанням державних ресурсів.

14

заходів, здійснюваних за підтримки Уряду США, сприяли розширенню та зміцненню участі жінок у суспільно-політичних процесах на місцевому рівні.

Боротьба з торгівлею людьми

Боротьба з торгівлею людьми залишається одним із першочергових питань американської державної допомоги Україні – особливо враховуючи те, що у Звіті Державного департаменту США, який описує стан цієї проблеми у різних країнах світу та був оприлюднений у 2018 році, Україну було включено до групи країн 2-го рівня. У 2018 році спільно з Міністерством соціальної політики USAID здійснювало заходи, що мали скоротити обсяги торгівлі людьми та надати сталого характеру діяльності Мінсоцполітики у цій сфері шляхом впровадження Національного координаційного механізму, який забезпечує допомогу потерпілим – у т.ч. і тим, які були виявлені останнім часом серед вимушених переселенців зі Східної України. У рамках співпраці з Мінсоцполітики, Агентство обстоювало необхідність інтеграції Державного реабілітаційного центру, який надає допомогу потерпілим від торгівлі людьми, до національної системи соціального забезпечення та охорони здоров'я. На доповнення до заходів у сфері децентралізації, підтримувана USAID програма протидії торгівлі людьми надала місцевим органам влади допомогу у виділенні належного обсягу ресурсів, аби підтримати реалізацію державної політики у сфері протидії торгівлі людьми. До інших вагомих досягнень програми у 2018 році слід віднести те, що понад 300 потерпілих від торгівлі людьми отримали безпосередню допомогу, а 1131 особа взяла участь у навчанні з питань вдосконалення практики і процедур боротьби з цими злочинами. Аби сприяти підвищенню обізнаності громадян із ризиками торгівлі людьми, USAID здійснило комплексну інформаційну програму під назвою «Небезпеку видно не одразу», що мала на меті привернути увагу українців до цієї проблеми сучасного рабства та розповісти їм про те, як унеможливити себе від цієї загрози.

303

потерпілих від торгівлі людьми отримали безпосередню допомогу.

1 131

осіб пройшли навчання з питань, пов'язаних з протидією торгівлі людьми.

Захист прав людини

Як і раніше, USAID сприяло розбудові спроможності громадянського суспільства України у сфері документування та звітування про порушення прав людини та воєнні злочини у зв'язку з конфліктом на сході країни та незаконною анексією Криму. Оскільки Україна і надалі стикається зі значними викликами у цій сфері, до числа яких належить збройний конфлікт на Донбасі за участю військових формувань під проводом Росії, у 2018 році USAID забезпечило підтримку заходів із моніторингу дотримання прав людини по всій території країни, адвокаційної діяльності на місцевому, регіональному та міжнародному рівні, участі правозахисників у розгляді стратегічних справ в українських судах та у Європейському суді з прав людини, заходів громадської просвіти та забезпечення самостійності громадян, а також надання юридичної допомоги потерпілим від конфліктів і катувань. Центр документування порушень прав людини, який за підтримки USAID розпочав свою діяльність у пілотному режимі позаминулого року, у 2018 році зібрав свідчення щодо порушень прав 2914 осіб, які потерпіли від конфліктів; 260 захисників прав людини у конфліктному середовищі вдосконалили свої навички з моніторингу прав людини та підвищили рівень знань у сфері міжнародного гуманітарного права. Захист і забезпечення прав людини, передусім представників вразливих суспільних груп, є ключовим елементом ролі України у системі, побудованій на принципах верховенства права, дотримання міжнародних і європейських стандартів.

8 006

представників малозабезпечених або маргіналізованих груп населення отримали безоплатну правову допомогу чи допомогу потерпілим.

260

захисників прав людини пройшли навчання та отримали допомогу.

У 2018 році USAID забезпечило критично важливу підтримку реформ у сфері охорони здоров'я, аби сприяти створенню прозорої та ефективної системи надання медичних послуг, яка краще відповідає потребам українців. Агентство продовжувало надавати Україні допомогу у реагуванні на високий рівень захворюваності на інфекційні хвороби – такі, як ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит типу С та туберкульоз із множинною лікарською стійкістю (МЛС-ТБ). Діяльність USAID також включала допомогу у спростуванні широко розповсюджених помилкових уявлень про імунізацію.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Юний пацієнт отримує щеплення у центрі первинної медичної допомоги у Києві (Фото: Владислав Содель)

Медична реформа

Допомога з боку USAID зробила суттєвий внесок до реформи систем управління і фінансування охорони здоров'я в Україні, надання медичних послуг, закупівлі та розподілу ліків і медичних товарів. У 2018 році було створено Національну службу здоров'я України (НСЗУ) – установу, яка від імені держави здійснюватиме закупівлю медичних послуг і ліків. До кінця року всі 1207 державних закладів первинної медичної допомоги уклали угоди з НСЗУ, аби отримувати відшкодування вартості послуг на основі числа пацієнтів, які їх отримали. USAID забезпечило допомогу в управлінні переходом від однієї моделі фінансування до іншої. На сьогодні, понад 23,5 млн. українців підписали угоди з сімейними лікарями для отримання безкоштовного пакету базових медичних послуг.

Протягом 2018 року USAID надавало допомогу МОЗ України у впровадженні механізму співоплати лікування серцево-судинних хвороб, цукрового діабету 2-го типу та бронхіальної астми. На сьогодні участь у цій програмі беруть 8 тис. аптек та 6,6 млн. зареєстрованих пацієнтів, які отримують відшкодування вартості ліків через НСЗУ. Одним із результатів більшого використання медикаментів вже стало п'ятивідсоткове зниження (на 16 800) кількості викликів швидкої допомоги, пов'язаних з цими захворюваннями. За підтримки USAID, МОЗ та Міністерство економічного розвитку і торгівлі України здійснюють інституційне закріплення прозорих некорупційних процедур національної закупівлі ліків. У жовтні 2018 року було створено Центральну закупівельну агенцію, яка у співпраці з Глобальним фондом для боротьби із СНІДом, туберкульозом і малярією розпочне закупівлю препаратів для лікування ВІЛ/СНІД і туберкульозу.

також надало Україні допомогу у створенні державного підприємства, завданням якого є запуск електронної системи охорони здоров'я. Вона має стати основою реформованої медичної системи з прозорими моделями фінансового забезпечення та реімбурсації (відшкодування) і вищим рівнем якості послуг.

на 400%

зросли заробітні плати лікарів первинної ланки медичної допомоги.

23,5 млн.

українців підписали угоди з сімейними лікарями або медзакладами для отримання безкоштовних послуг первинної допомоги.

8 000

аптек уклали угоди з НСЗУ з метою відшкодування вартості основних препаратів.

1 207

- тобто 100% - закладів первинної медичної допомоги уклали угоди з НСЗУ.

Протидія ВІЛ-інфекції/СНІДу

Україна має найвищі показники захворюваності на ВІЛ/СНІД у Східній Європі. За оцінками, сьогодні з ВІЛ живуть 244 тис. українців. Епідемія зосереджується у кількох групах ризику – це споживачі ін'єкційних наркотиків та їхні статеві партнери, чоловіки, що мають статеві зносини з чоловіками, та жінки, які працюють у секс-бізнесі.

В рамках Надзвичайної ініціативи Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД (PEPFAR), USAID сприяло зменшенню обсягів передачі ВІЛ серед основних вразливих груп (споживачів ін'єкційних наркотиків та їхніх статевих партнерів, чоловіків, які мають статеві зносини з чоловіками, а також ув'язнених). Інші напрями надання допомоги включали поліпшення якості послуг і зміцнення спроможності органів влади та громадських організацій України реагувати на потреби основних груп, вразливих до ВІЛ-інфекції, на національному, регіональному та місцевому рівні. Нову еру у приборканні епідемії відкриває розроблена Об'єднаною програмою ООН з ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС) Стратегія прискореного вирішення проблеми ВІЛ/СНІД (стратегія «90-90-90»); для України вона є стимулом до скорішого розширення комплексної відповіді на цю проблему за період до 2020 року, аби реалізувати дуже амбітну мету: до 2030 року ліквідувати ВІЛ/СНІД як загрозу для громадського здоров'я.

48 071

особа пройшла тестування на ВІЛ та отримала його результати.

2 337

нових випадків захворювання на ВІЛ-інфекцію виявлено у 2018 році.

928

нових дорослих пацієнтів, у яких виявлено ВІЛ, проходять курс антиретровірусної терапії (АРТ).

9 430

представників основних груп ризику долучилися до заходів з профілактики ВІЛ/СНІД.

Боротьба з туберкульозом

Рівень ефективності лікування туберкульозу в Україні становить 74%, порівняно до 85%, що є мінімальним стандартом, рекомендованим ВООЗ. Україна також є однією з 30 країн світу, які мають найвищі показники захворюваності на туберкульоз зі множинною лікарською стійкістю (МЛС-ТБ). Рівень ефективності лікування цієї форми туберкульозу у країні є вкрай низьким – він складає лише 51% у порівнянні зі середньосвітовим показником 80%.

Програма USAID у сфері боротьби з туберкульозом спрямована на попередження і контроль захворюваності на звичайні форми туберкульозу, МЛС-ТБ, туберкульоз з широкою лікарською стійкістю (ШЛС-ТБ) та коінфекцію «ТБ-ВІЛ». До напрямів допомоги у цій сфері належать підвищення якості та доступності протитуберкульозних послуг з орієнтацією на пацієнта, застосування нових ліків для лікування МЛС-ТБ та поліпшення якості лабораторної діагностики. USAID підтримувало втілення амбулаторної моделі лікування, у т.ч. розробку нового протоколу лікування туберкульозу, загальнонаціональне впровадження процедур амбулаторного лікування, забезпечення контролю якості лабораторних досліджень та навчання медичних працівників новим методам ведення пацієнтів, хворих на туберкульоз. При цьому особлива увага приділялася проблемі МЛС-ТБ – шляхом створення консультативних рад, навчання лікарів методам експрес-діагностики, формування бази даних пацієнтів з МЛС-ТБ та запровадження моделі амбулаторного лікування звичайних форм туберкульозу та МЛС-ТБ.

6 757

особам вперше поставлено діагноз МЛС-ТБ.

1 962

ВІЛ-позитивні пацієнти з новим захворюванням чи рецидивом туберкульозу були забезпечені антиретровірусною терапією паралельно з лікуванням туберкульозу у тих областях, які отримували допомогу USAID.

55%

пацієнтів, хворих на МЛС-ТБ, успішно пройшли лікування у тих областях, які отримували допомогу USAID.

75%

пацієнтів, хворих на форми туберкульозу, що піддаються медикаментозному впливу, успішно пройшли лікування у тих областях, які отримували допомогу USAID.

Боротьба з гепатитом С

На сьогодні в Україні офіційно зареєстровано понад 50 тис. хворих на гепатит типу С. Втім, за оцінками ВООЗ, цією хворобою інфіковані 5% населення країни – тобто близько 2 млн. українців. USAID надало допомогу в апробації нового спрощеного протоколу тестування та лікування представників основних груп ризику, аби збільшити кількість пацієнтів, які проходять повний курс лікування та одужують від хвороби. Ще одним напрямом діяльності Агентства стала допомога у розробці Національної стратегії та плану дій з елімінації вірусних гепатитів, які ставлять амбітну мету – до 2030 року ліквідувати гепатит С в Україні шляхом підвищення обізнаності громадян з небезпекою хвороби, здійснення обстежень, професійної освіти, забезпечення доступу до діагностики та лікування, заходів із запобігання передачі інфекції та забезпечення безпеки донорської крові.

1 446

осіб пройшли тестування на гепатит С за підтримки USAID.

97%

пацієнтів успішно вилікувались від гепатиту С у тих областях, які отримували допомогу USAID.

867

осіб пройшли лікування гепатиту С за підтримки USAID.

55%

хворих на коінфекцію «ВІЛ – гепатит С» пройшли лікування гепатиту С за підтримки USAID.

Надаючи екстрену допомогу, аби врятувати та покращити життя людей, потерпілих від конфлікту (як у районах, що контролюються українською владою, так і в неконтрольованих нею місцевостях), забезпечити їх харчами, житлом, медичними та іншими гуманітарними послугами, програми USAID водночас закладали основу для більш довготермінового відновлення постраждалих районів і громад. Вони також були спрямовані на те, щоб підтримувати зв'язок між місцевостями у зоні конфлікту та рештою України, показати практичну користь від реформ, та забезпечити громадянам доступ до інформації, здатній протистояти тій пропаганді, яка нині сіє ворожнечу та роз'єднує людей на сході України.

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ

Беручи участь у Східному велофорумі, що відбувся у Краматорську, місцеві активісти сприяли зміцненню своїх громад та утвердженню здорового способу життя (Фото: Владислав Содель)

Гуманітарна допомога

Загальний обсяг фінансування, забезпеченого Бюро USAID з надання екстреної допомоги за кордоном (OFDA) для захисту та надання допомоги українцям, потерпілим від конфлікту у контрольованих та неконтрольованих українською владою районах, склав понад 6,7 млн. дол. США. Її основні напрями включали забезпечення психосоціальної допомоги та допомоги у сфері розумового здоров'я, юридичну допомогу, а також ремонт інфраструктури водопостачання та каналізації. Протягом 2018 року системи водопостачання у Східній Україні постійно зазнавали пошкоджень внаслідок збройних нападів; загалом було зареєстровано 81 випадок пошкодження критично важливих об'єктів водопостачання та водовідведення. Численні надзвичайні ситуації, що сталися внаслідок артилерійських обстрілів чи вибухів мін, призводили до перебоїв у водопостачанні мільйонів людей по обидва боки лінії розмежування. До інших видів діяльності OFDA належали координація заходів допомоги, підтримка людей старшого віку, а також забезпечення можливостей для заробітку, які дозволяють внутрішнім переселенцям утримувати себе та свої родини, а також робити позитивний внесок до життя прийомних громад. У 2018 фінансовому році, Бюро продовольства заради миру (FFP), що працює у складі USAID, надало мешканцям Донецької та Луганської областей грошову допомогу для придбання основних продовольчих продуктів на період до п'яти місяців, загальна сума якої склала близько 1,3 млн. дол. США.

склала загальна вартість гуманітарної допомоги.

вразливих домогосподарств отримали грошову допомогу для придбання основних харчових продуктів на зимовий період.

громадян отримали допомогу для забезпечення захисту, санітарно-гігієнічних потреб, екстреного притулку, продовольчої безпеки чи вирощування с/г продукції, а також багатоцільову підтримку.

Забезпечення стабілізації

У 2018 році Бюро ініціатив перехідного періоду (ОТІ), що працює у складі USAID, продовжувало діяльність своїх програм у Донецькій та Луганській областях, аби надати змогу тим українцям, які перебувають найближче до конфлікту, побачити позитивні результати реформ і перетворень у країні. Ці програми показали, що реформи мають реальний зміст, і що нині у тих регіонах, які найбільш скептично налаштовані до процесу реформ, поступово формуються нові відносини між громадянами та державою. Завдяки підтримці таких кроків, як впровадження електронних закупівель, сприяння більш відкритому і доступному процесу прийняття рішень на рівні місцевих рад, надання можливостей для роботи громадських активістів, USAID сприяє вищому рівню прозорості та підзвітності місцевої влади у цих регіонах. У свою чергу, допомога у створенні нових сучасних центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) дозволяє підвищити якість цих послуг та скорочує можливості для корупції. USAID також співпрацює з мешканцями регіону, аби сприяти творчому формуванню та сприйняттю нової громадянської ідентичності, основами якої є соціальна відповідальність і толерантність, у т.ч. шляхом допомоги у створенні об'єктів громадського доступу. Ще одним напрямом діяльності цих програм є допомога у створенні центрів коворкінгу та підтримки підприємництва, які сприяють діяльності молодих підприємців та економічним перетворенням у регіоні.

16

склала кількість ЦНАП у територіальних громадах Східної України, які вдосконалили свою діяльність за підтримки USAID

> 1 млн.

українців щороку отримують адміністративні та інші державні послуги вищої якості.

5 000

нових ініціатив, за участі ОГС, ЗМІ, та партнерів з уряду.

475

матеріалів на підтримку національної єдності оприлюднено в українських медіа.

118 000

українців відвідали масові заходи, організовані за сприяння USAID.

611

громадян отримали нові економічні можливості за допомоги з боку USAID.

на 200%

зросли показники підтримки мешканцями Донбасу тих реформ, що здійснюються українською владою.

> 7 600

громадських лідерів і волонтерів отримали допомогу USAID.

Інформація для контактів

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ КОНТАКТІВ:

Завітайте до нас у мережі Інтернет:

<https://www.usaid.gov/ukraine>

<https://www.facebook.com/USAIDUkraine/>

<https://twitter.com/usaidukraine>

https://www.youtube.com/channel/UCVceCp4NEN5_epzT86xdOLg

Місія USAID в Україні:

04112, м. Київ

вул. Сікорського, 4

тел: (+38 044) 521-5000

факс: (+38 044) 521-5245

адреса ел. пошти:

kyvinfo@usaid.gov

Штаб-квартира USAID у Вашингтоні:

Керівник відділу Європи та Євразії

U.S. Agency for International Development

Bureau for Europe and Eurasia, SA-44

Washington, DC 20523 USA

тел: (+1 202) 567-51-48

факс: (+1 202) 567-42-61

адреса ел. пошти: ukrainedesk@usaid.gov